

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Etelä-Savon maakuntaohjelman (2011-2014) toteuttamissuunnitelma 2013-2014

Etelä-Savon maakuntaliiton julkaisu 115:2012

ISBN 978-952-5932-08-9 (verkkajulkaisu)
ISSN 1455-2930

**Etelä-Savon maakuntaohjelman (2011-2014)
toteuttamissuunnitelma 2013-2014**

**Etelä-Savon maakuntaohjelman (2011-2014)
toteuttamissuunnitelma 2013-2014**

Etelä-Savon maakuntaliiton julkaisu 115:2012

Etelä-Savon maakuntaliitto
Hallituskatu 3 A 50100 MIKKELI
puh. 015-321 130 email: kirjaamo@esavo.fi faksi 015-321 1359

ISBN 978-952-5932-08-9 (pdf, verkkojulkaisu)
ISSN 1455-2930

SISÄLLYS

	sivu
1. JOHDANTO	1
1.1 TOTSU on maakunnan budjettiesitys	1
1.2 Valmisteluprosessi	1
2. MAAKUNNAN KEHITYSNÄKYMÄT JA TAVOITTEET	2
2.1 Maakunnan nykytila ja tavoitteet vv. 2013-2014	2
2.2 Keskeisimpien toimenpiteiden toteutuminen ja vaikuttavuus	4
3. MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMINEN 2013-2014	8
3.1 Menestyvä yritystoiminta	8
3.2 Uudistuneet ja erikoistuneet osaamisrakenteet	9
3.3 Laadukkaat hyvinvointipalvelut	10
3.4 Hyvä saavutettavuus ja vetovoima	11
3.5 Erityisohjelmat	13
4. ESITYS NEUVOTELTAVISTA ITÄ-SUOMEN YHTEISHANKKEISTA	16
5. RAHOITUSTAULUKOT	18

1. Johdanto

1.1 TOTSU on maakunnan budjettiesitys

Maakuntaohjelman vuosittaista toteuttamissuunnitelmaa (TOTSU) on laadittu vuodesta 2003 alkaen. Toteuttamissuunnitelma jäsennetään maakuntaohjelman painopisteiden mukaisesti. Se tarkentaa maakuntaohjelmaa sekä ajoittaa ja hankkeistaa ohjelman toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Nyt laadittava toteuttamissuunnitelma kohdistuu jäljellä olevalle maakuntaohjelmakaudelle 2013–2014. Suunnitelman sisällön osalta noudatetaan aikaisempien vuosien sisältörunkoa. Toteuttamissuunnitelman sisältö on määritelty VN:n alueiden kehittämisestä annetun asetuksen (1837/2009) 9 pykälässä. Osana TOTSUA valmistellaan maakunnan yhteistyöasiakirja (MYAK). Toteuttamissuunnitelman kannalta uutena asiana on kesäkuussa 2012 hyväksytyyn kaupunkipolitiikan toimenpideohjelman alueellinen tarkastelu. Toteuttamissuunnitelmassa tulee kuvata maakunnassa olemassa olevien tai valmisteilla olevien sopimusten keskeiset tavoitteet ja niissä mukana olevat tahot sekä niiden merkitys maakuntaohjelman toteuttamisessa.

Toteuttamissuunnitelmaan kootaan maakunnan kehittämisen kannalta keskeiset hankkeet, joita toteutetaan osaltaan ELYille, maakuntaliitolle, ministeriöille, keskusvirastoille ja joissakin tapauksissa AVille osoitetuilla resursseilla ja toimenpitein. Valmisteltavissa toteuttamissuunnitelmassa painotetaan edellisen lisäksi erityisesti laajoja kehittämishankkeita, joista liitot ovat alueiden kehittämislain 12 §:n mukaisesti yhteistoiminnassa päättäneet. Näiden hankkeiden tulee koskea useampaa kuin yhtä maakuntaa ja niiden toteuttaminen edellyttää myös keskushallinnon toimenpiteitä.

1.2 Valmisteluprosessi

Toteuttamissuunnitelman sisältöpainotukset perustuvat keväällä 2009 hyväksytyyn maakuntaohjelmaan sekä sitä täsmentäviin maakunnallisiin ja seudullisiin strategioihin. Toteuttamissuunnitelman valmistelu käynnistyi kesäkuussa työ- ja elinkeinoministeriöstä saatujen ohjeiden pohjalta elokuussa 2012. Maakuntahallitus antoi evästystä toteuttamissuunnitelman laadintaan elokuun lopun kokouksessa ja sihteeristö käynnisti valmistelun. Toteuttamissuunnitelman valmistelusta ja sisällöistä on keskusteltu yhteistoiminta-alueen työvaliokunnassa sekä seutukuntien ja sidosryhmien kanssa. Valmistelua on hieman hidastanut ministeriön sisällöllisten ohjeiden valmistuminen vasta kesällä sekä valtioneuvoston tiukka budjettiesitys, joka on vaikeuttanut rahoitusesitysten laatimista niin TOTSUN rahoitustaulukoihin kuin myös MYAKiin.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto yhteistoiminta-alueen tämän vuoden puheenjohtajana on valmistellut maakuntien yhteiset esitykset, jotka muut maakunnat ovat kokouksissaan hyväksyneet. Näistä yhteistoiminta-alueiden hanke- tai neuvotteluesityksistä ministeriöt antavat palautteen marraskuun aikana, jonka jälkeen voidaan sopia mahdollisista neuvotteluista tai muusta jatkokäsittelystä. Aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluvista hankkeista ei ole tarpeen erikseen neuvotella keskushallinnon kanssa.

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö, jossa on edustettuina kaikki aluekehitysasioita rahoittavat viranomaiset, on käsitellyt useissa kokouksissaan toteuttamissuunnitelmaa. Syyskuussa maakuntahallitukselle lähtevä TOTSU-luonnos lähetettiin myös seuduille kommenteille, jonka jälkeen se laitettiin hyväksymisprosessiin. Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) käsitteli TOTSU-luonnoksen ja hyväksyi MYAKin 17. lokakuuta pidetyssä kokouksessa. Maakuntahallitus hyväksyi toteuttamissuunnitelman 22. lokakuuta, jonka jälkeen se lähetettiin Työ- ja elinkeinoministeriöön.

2. Maakunnan kehitysnäkymät ja tavoitteet

2.1 Maakunnan nykytila ja tavoitteet vv. 2013-2014

Etelä-Savon maakunnan keskeiset tavoitteet ovat muuttotappion kääntäminen plussalle sekä alue-talouden vahvistuminen. Viimeisten vuosien aikana muuttoliikkeessä on tapahtunut hienoista ko-hentumista pahimpien vuosien jälkeen. Vuonna 2011 muuttotappiota oli 238 henkilöä ja kuluva-na vuonna heinäkuun lopussa muuttovoittoa oli 40 hengen verran. Väestön ikärakenne on kuiten-kin vuosikymmenten aikana vinoutunut niin paljon, että luonnollinen väestönmuutos vähentää vä-kilukua vuosittain tuntuvasti. BKT:lla mitaten Etelä-Savo oli maan kolmanneksi heikoin maakunta (2009). Erityiseksi haasteeksi koetaan viimeaikainen koulutus- ja innovaatiojärjestelmien keskitty-minen kansallisesti, ja Etelä-Savon mahdollisuudet olla mukana tässä kehityksessä.

Etelä-Savon luonnolliset vahvuudet, järviluonto, metsät, luonnon puhtaus ja maaseutumaisuus luovat puitteita matkailulle ja vapaa-ajan asumiselle. Myös luomu on nostamassa uudelleen pää-tään ja alueelle ollaan perustamassa luomuinstituuttia. Metsien taloudellinen merkitys on Etelä-Savossa maakunnista suurin, alueella on vuosi vuoden jälkeen ollut maan suurimmat kantorahatu-lot. Kuluvan vuoden aikana puukauppa on vilkastunut edellisvuodesta.

Väestön ikääntyminen johtaa niukkeneviin työvoimareserveihin ja osaavien työntekijöiden saami-nen alueen yritysten tarpeisiin tulee olemaan etenkin kasvun olosuhteissa poikkeuksellisen suuri haaste jatkossa. Työpaikkojen avautuminen eläköitymisen myötä voi kääntää muuttoliikettä entis-tä edullisemmaksi maakunnan kannalta. Myös sujuva arki ja palvelujen toimivuus auttavat ihmisiä muuttamaan maakuntaan tai pysymään täällä. Toisaalta työttömyys on edelleen pysytellyt suh-teellisen korkealla tasolla ja kuluvana vuonna työttömien työnhakijoiden määrä on edellisvuodes-ta noussut. Panostuksia tarvitaan työmarkkinoilta syrjäytymisen estämiseksi, mutta myös nuorten työttömyyttä ja syrjäytymisuhkaa estämään.

Alueen saavutettavuus pääkaupunkiseudulta on parantunut huomattavasti Viitostien remontin valmistuttua maakunnan etelälaidalla. Viitostien Mikkeli-Juva -välin rakentamisen viivästyminen pitää yhteyden pohjoiseen edelleen heikkona. Savon radan nopeuden nosto on lyhentänyt juna-matkan pääkaupunkiin alle 3 tuntiin. Allegro-yhteyden myötä junamatka Pietariin kestää 3,5 tun-tia. Venäjän läheisyys ja rajan takana oleva ostovoima sekä matkailijapotentialiaali luovat alueelle suuria mahdollisuuksia. Seudullisesti alueiden käyttöä, asumista ja liikennejärjestelmää sovitetaan yhteen aluerakennemallityössä.

Kunnallis- ja valtionhallinnossa on parhaillaan käynnissä erilaisia rakenteellisen uudistuksen selvi-tyksiä ja yhdistymisiä. Kuntakenttä uudistuu vuodenvaihteessa, kun Kerimäen ja Punkaharjun kun-nat yhdistyvät Savonlinnan kaupunkiin sekä Ristiinan ja Suomenniemen kunnat Mikkelin kaupun-kiin. Valtakunnallisessa TE-toimistouudistuksessa nykyiset hallinnolliset TE-toimistot lakkautetaan ja uusi Etelä-Savon TE-toimisto aloittaa toimintansa vuoden 2013 alussa.

Vuoden 2011 aikana maakunnan yritysten liikevaihto kasvoi yli 9%, mikä oli enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Kuluva vuotta elinkeinoelämässä leimaa epävarmuus; suuria irtisanomisia ei ole ollut, mutta Euroopan ja maailman taloustilanne heijastuu maakuntaan lähinnä yleisenä va-rovaisuutena. Maakunnan tuotantorakenne perustuu edelleen pitkälti metsäsektoriin, puutuotete-ollisuuteen ja teknologiateollisuudessa puunjalostusteollisuuden kone- ja laitevalmistukseen. Täl-lä hetkellä sahaustoiminnan kannattavuus nähdään heikkona ja tulevaisuus epävarmana. Kuiten-kin toistaiseksi ainakin suurimmat sahalaitokset ovat pystyneet toimimaan normaalisti. Vanerin

tuotannon osalta näkymät ovat olleet valoisimmat. Etelä-Savon lämpö- ja voimalaitosten metsähakkeen käyttö kasvoi viime vuonna 8 % edelliseen vuoteen verrattuna ja ylsi uuteen ennätykseen. Puun kilpailukyky energialähteenä on muihin polttoaineisiin verrattuna parantunut ja metsähakkeen kysynnän arvellaan lisääntyvän.

Taulukko 1
ETELÄ-SAVON KEHITYS JA TAVOITTEET

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015
1. MUUTTOLIIKE JA VÄESTÖ								
Väestö	159 492	157 862	156 632	155 568	154 668	153 738		150 014 *
Nettomuutto, henkilöä	-373	-968	-494	-250	-101	-238		
Nettomuutto, osuus väestöstä	-0,23	-0,61	-0,32	-0,16	-0,06	-0,15		
Nuorten 20-35 -v nettomuutto, %	-2,92	-3,84	-2,73	-1,47	-1,2	-1,27		
Luonnoll väestönkasvu, henkilöä	-646	-635	-739	-784	-808	-684	-712	-740 **
Luonnoll väestönkasvu, % väestöstä	-0,40	-0,40	-0,47	-0,50	-0,52	-4,4		
Vanhushuoltosuhte (yli 65-v/15-64-v)	34,1	34,4	35,2	36	37,2	38,9	41,4	47,4 **
2. KILPAILUKYKY								
BKT/asukas (€)	22 796	25 513	25 867	24 500				
BKT/asukas, indeksi Suomi=100 *)	72,5	75,1	74,4	75,6			77,5	80 +
Liikevaihto (yritysten), milj €	4 780	5 071	5 305	4 479	4 651			
Liikevaihdon kasvu, %	7,7	6,1	4,6	-15,6	3,82			
Veronalaiset tulot/tulonsaja, €	19 117	20 553	21 015	20 971	21 941			
3. TALOUDEN TASAPAINO								
Kuntien vuosikate €/asukas	139	202	264	353	400	181		
4. TYÖLLISYYS								
Työttömyysaste (Tilastokeskus, työvoimatutkimus)	11,5	8,7	7,9	9,6	7,9	7,7		5,0 ++
Työpaikkojen määrä	59 919	60 550	59 914	58 055	58 472			58 700 +++
5. OSAAMINEN								
Tutkinnon suorittaneet yli 15 v, %	59,8	60,6	61,5	62,4	63,3			
Peruskoulun jälkeistä tutkintoa vailla olevat 25-29 v, lukumäärä		998	1031	1036	1090			
Peruskoulun jälkeistä tutkintoa vailla olevat 25-29 v, %		14,6	15,1	14,7	15,2			

* Tavoite maakuntaohjelmasta. Väestöennusteeseen vaikuttaa luonnollinen väestönmuutos sekä nettomuutto. Maakuntaohjelman väestötavoite (150 014) vuodelle 2015 on jopa hieman alempi kuin Tilastokeskuksen väestöennusteen (150 950).

** Luonnollinen väestönkasvu ja vanhushuoltosuhte 2012 ja 2015 Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaisena.

+ Tavoitteet maakuntaohjelmasta

++ Tavoitteena saada työttömyysaste laskuun ja päästä maakuntaohjelman tavoitteeseen (työttömyysaste 5,0%) 2015

+++ VATT:n tavoiteuraennusteen mukaisesti työpaikkamäärä pysyttelisi jonkin verran alle 60 000, mikä edellyttää huomattavaa työllisyysasteen nousua nykyisestä reilusta 60 prosentista noin 75 prosenttiin.

Rakentaminen on ollut Etelä-Savossa pitkään vilkasta ja rakennusalalla sekä yritysten liikevaihto että henkilöstömäärä ovat kasvaneet Etelä-Savossa maan keskimääräistä nopeammin. Nyt painopiste on kuitenkin siirtymässä suurista liiketilarakennuksista pienempään hankekokoon sekä korjausrakentamiseen. Myös kaupan ala on viime vuosina kasvanut ja laajentunut investointien myötä lisäten henkilöstön määrää keskimääräistä nopeammin. Iäkkään väestön lisääntyessä julkisten palvelujen osuus työllistäjänä varsinkin sosiaali- ja terveystoimialoilla on maakunnassa suurempi kuin monella muulla alueella.

Etelä-Savon elinkeinorakenne on yksi maan alkutuotantovaltaisimpia ja lisäksi maatalouden rakenne on tila- ja yrityskoon osalta suhteellisen heikko. Haasteena on uudistaa edelleen maatalouden rakennetta ja tuottavuutta sekä aktiivitulojen määrän vähentyessä edistää maaseudun pienyritystoimintaa ja yritysten monipuolisuutta sekä kehittää uusia tuotteita ja palveluita matkailijoille ja vapaa-ajan asukkaille. Tässä suhteessa maakunnan luonnonsuojelualueet ja kansallispuistot ovat keskeinen voimavara. Luomuruoan ja lähiruoan kysyntä on jatkuvassa kasvussa ja Etelä-Savon mahdollisuudet luomuviljelyyn ovat hyvät, jakelu- ja myyntiketjun kehittämisessä on sen sijaan paljon tehtävää. Etelä-Savossa on lukuisia Suomen tärkeimmistä sisävesien ammattikalastusalueista. Myös näitä hyödynnettäessä on jakelu- ja myyntiketjun kehittämisessä vielä tekemistä. Elinkeinokalatalouden ja kalastusmatkailuyritysten toimintamahdollisuuksia pyritään edelleen kehittämään.

2.2 Keskeisimpien toimenpiteiden toteutuminen ja vaikuttavuus

Vuodelle 2012 laaditun toteuttamissuunnitelman mukaisesti elinkeinoelämän ja maakunnan yritystoiminnan edellytyksiä edistettiin monella eri tavalla, kuten mm. maakunnan vetovoimaan panostamalla. Maakuntaa on tehty tunnetuksi valtakunnallisella TV- ja radiokampanjalla ja eri tilaisuuksissa teemoilla tee, koe, opi ja asu. Pääkaupunkiseudulla maakuntaa markkinoidaan syksyllä ELMA-messuilla ja ulkomainonnalla. Lisäksi paikallisia tuotteita on nostettu esille myymäläauto Limpun avulla. Näillä on saatu hyvin näkyvyyttä eri medioissa.

Vuoden 2012 aikana on jatkettu työvoimatarpeen ennakkointia. Etelä-Savon ELY-keskuksessa on käynnistetty TE-asiakaspalvelukeskuksen toiminta (Yritys-Suomi, työlinja) ja palvelulinjoihin perustuvan TE-toimiston toiminta. Lisäksi ESA ELYssä pilotoidaan valtakunnallista ympäristölinja – asiakaspalvelukeskusta. Muutaman vuoden ajan on kasvuyrittäjyyttä kehitetty kasvuyritysvalmennuksen kautta ja vuonna 2012 käynnistyi jo 3. kasvuyritysvalmennus -ohjelma pienen taun jälkeen. Lisäksi on järjestetty kansainvälistymisvalmennusta alueen yrityksille. Julkisten hankintojen kilpailutusosaamista on lisätty niin alueen pk-yrityksille kuin myös hankintayksiköille. Etelä-Savo on ollut aktiivisesti mukana Suomen yrittäjien, Kuntaliiton, EK:n ja TEKESin kaavailuissa, joissa pilottimaakuntien, Etelä-Savon ja Varsinais-Suomen, lisäksi yrittäjien hankinta-asiamies-palvelu laajennettaisiin valtakunnalliseksi verkostoksi.

Maakunnan keskeisten toimialojen, puutuoteteollisuuden, teknologiateollisuuden ja matkailun, kehittämistä on jatkettu hankkeiden avulla. Näiden toimialojen kehittämishankkeiden rahoitusta on varattu aina vuoden 2014 loppuun asti. Vuonna 2011 suunnitellun maakunnallisen matkailun kv-markkinointihankkeen sijaan käynnistettiin vuonna 2012 kaksi seudullista matkailun markkinointihanketta. ICT-klusteria on Savonlinnan seudulla lähdetty kehittämään Microsoftin Sharepointin pohjalta. Ajankohta ja taantuman vaikutus em. toimialoihin tekevät kehittämisen varsin haasteellisen.

Uusiutuvaa energiaa on lähdetty edistämään Itä-Suomen bioenergiaohjelmalla 2020. Ohjelmassa on asetettu tavoitteita mm. energiaomavaraisuudelle ja energiatehokkuudelle. Uusiutuvan energian lisäämiseksi onkin vuonna 2012 valmisteltu muutamaa merkittävää puupohjaiseen polttoaineeseen perustuvaa tehdashanketta. Etelä-Savon maaseutustrategian hyväksyttiin kesäkuussa 2012,

jonka linjausten pohjalta valmistellaan EU:n maaseudun kehittämissuunnitelmaa. Valmisteilla oleva metsä- ja puuklusterin kehittämissuunnitelma valmistuu helmikuussa 2013.

Maakunnan osaamis- ja tki-rakenteiden kehittämiseksi ja vahvistamiseksi jatkettiin valittujen maakunnallisten painopistealojen rahoittamista osoittamalla niille EU- ja kansallista rahoitusta. Rahoituksen avulla vahvistettiin ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopiston opetus- ja palvelutarjonnan saatavuutta ja vaikuttavuutta Etelä-Savossa sekä tuettiin alueen kehittämistyötä ja lisättiin koulutusorganisaatioiden yhteistyötä. Mikkelin ammattikorkeakoulun koulutus- ja tki-toiminnan painopisteet ovat hyvinvoinnissa, materiaali- ja ympäristöteknologiasa, sähköisissä palveluissa, matkailussa ja Savonlinnan kuitulaboratorion kehittämisessä.

Lappeenrannan teknillisen yliopiston, LUT Savon toiminnan painopiste on energia- ja materiaali-tekniikan sekä vesienkäsittely- ja turvateknologian tki-toiminta Mikkeliissä ja Savonlinnassa. Tki-toiminta keskittyy kestävä teknologian ratkaisuihin. Maakunta ohjasi rahoitusta LUT Savon valittujen avainalojen kehitystyölle. Elokuussa 2012 vihittiin käyttöön turva- ja materiaalitekniikan kehittämissuunnitelma (TUMA), johon sijoittuu mm. LUT Savon toiminta Mikkeliissä ja lisäksi siellä on tiloja ammattikorkeakoululle, teknologiakeskukselle ja yrityksille. Tätä toimintaa tukemaan on valmisteltu ALD-sovelluskeskusta ja ympäristöturvallisuuden miniklusteria, SafeSaimaata. Vastaavasti Itä-Suomen yliopiston maakunnan elinkeinoja tukevan koulutus- ja tutkimustoiminnan edellytyksiin Savonlinnassa suunnattiin resursseja nykyisten rakenteiden vahvistamiseksi ja uusien avustusten tekemiseksi.

Ammatillinen koulutus pyrittiin kytkemään osaksi maakunnan innovaatio ja tk-prosesseja myöntämällä rahoitusta uudenlaisten oppimis- ja tuotekehitysympäristöjen luomiseen. Lukioiden ja ammatillisen koulutuksen toimivia yhteistyömalleja kehitettiin edelleen ja otettiin käyttöön Mun Juttu -hankkeesta saatujen kokemusten pohjalta. Nämä toimenpiteet ovat monipuolistaneet toisen asteen opiskelijoiden valintamahdollisuuksia ja luoneet heille vahvempaa pohjaa niin työelämään kuin jatko-opintoihinkin. Kaiken kaikkiaan maakunta suuntasi alueen koulutusorganisaatioiden tutkimus-, kehitys- ja innovaatorakenteita tukevaan toimintaan vuoden 2012 aikana noin 5 M€ EU-rahoitusta.

Digitalmikkeli -klusterin toiminnot ovat nostamassa Mikkelin yhdeksi johtavaksi arkistoinnin, digitoiminnan ja digitaalisten aineistojen säilytyksen ja jakelun osaamis- ja palvelukeskukseksi. Mikkeliin on päätetty perustaa Helsingin yliopiston alaisuuteen digitaalisten aineistojen tutkimuksen professori, jota myös Mikkelin ammattikorkeakoulu tulee hyödyntämään toiminnassaan. Rekrytointi käynnistyy 2012 ja professorin on tarkoitus käynnistyä vuoden 2013 aikana.

Etelä-Savoon on valmisteltu vuonna 2011 *terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen* ohjelma sekä vuonna 2012 valmistunut Etelä-Savon kilpa- ja huippu-urheiluohjelma. Julkisten palvelujen tuottaminen yhteispalvelutoimistoissa on vakiintunut ja työhallinto on osittain siirtänyt lakkautettujen TE-toimistojen tehtäviä yhteispalvelupisteisiin. Myös Kansaneläkelaitos on tehnyt yhteispalvelusopimuksia karsittujen toimistojensa tilalle. Yhteispalvelutoimistojen verkosto on Etelä-Savossa varsin kattava.

Etelä-Savossa kuntarakenteen muuttuu Ristiinan ja Suomenniemen kuntien liittyessä Mikkeliin sekä Kerimäen ja Punkaharjun Savonlinnaan vuoden 2013 alusta. Käynnissä olevan kunta- ja palvelurakennemuutoksen kuntarakennetyöryhmä esitti Etelä-Savoon kolmea kuntaa, Mikkeliä, Savonlinnaa ja Pieksämäkeä yhdessä Varkauden kanssa. Etelä-Savon kunnista puolet kannatti kuntarakenneselvityksen tekemistä, kun taas toinen puoli vastusti jyrkästi selvityksiä. Maakuntaliiton kanta oli kunta- ja palvelurakenneselvityksen tekeminen kaupunkikuntien varaan rakentuvasta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteesta. Lopulliset esitykset em. palvelurakenteista valmistuvat vuoden 2012 loppuun mennessä. Etelä-Savon maakuntaliitto hallinnoi "Kumppanuuspöytä" -hanketta, jolla pyritään vakiinnuttamaan hyvinvointialan kehittämisen rakennetta Etelä-Savossa. Mukana ovat kunnat, oppi- ja tutkimuslaitokset sekä hyvinvoinnin edistämiseen sitoutuvat yritykset ja yhteisöt.

Kilpailukykyisen asuin-, työ- ja vapaa-ajan ympäristön kehittämiseksi on valmistunut Mikkelin kaupunkiseudun rakennemalli ja liikennejärjestelmäsuunnitelma. Vastaavien suunnitelmien laadinta on vireillä Savonlinnan kaupunkiseudulla ja ne valmistuvat vuoden 2013 aikana. Keskustojen kehittämistä on jatkettu mm. City 2020 - Mikkelin keskustan uudistamishankkeella ja Mäntyharjun keskustan kehittämishankkeella.

Etelä- ja Pohjois-Savon maakunnat ovat laatimassa yhteistä Savon ilmasto-ohjelmaa, joka valmistuu vuoden 2012 lopussa ja hyväksytään maakunnissa vuoden 2013 alussa. Itä-Suomen liikennestrategia allekirjoitettiin Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnan sekä Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Liikenneviraston toimesta joulukuussa 2011. Strategiassa on esitetty keskeiset tavoitteet, toimenpiteet sekä tärkeimmät liikennehankkeet Itä-Suomen liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Parhaillaan strategian toimeenpanemiseksi laaditaan toimintasuunnitelmaa, jossa esitetään lähivuosina tehtävät toimenpiteet.

Etelä-Savon saavutettavuus pääkaupunkiseudulta on parantanut Viitostien remontin valmistuttua maakunnan etelälaidalla. Liikennepoliittisessa selonteossa on sitouduttu Viitostien parantamiseen Mikkelin kohdalla. Mikkeli-Juva yhteysvälin tiesuunnitelma valmistuu vuoden 2012 loppuun mennessä, mutta rakentamisen siirtyminen tulevaisuuteen pitää yhteyden Mikkelin pohjoispuolella lähivuosina edelleen heikkona. Mikkeli-Juva yhteysvälin tiesuunnitelman laadinta on ollut ennakoitua edullisempaa ja hankealuetta on pysytty laajentamaan myös Mikkelin eteläpuolelle. Hankkeessa on käynnistetty ympäristövaikutusten arviointi ja yleissuunnitelma laadinta välillä Hietanen-Pitkäjärvi.

Liikennepoliittisessa selonteossa päätettiin lykätä Savonlinnan keskustan liikennejärjestelyjen kehittämistä Laitaatsalmen syväväylän ja siihen liittyvien tie- ja ratajärjestelyjen osalta. Hankkeen osalta on nostettu ja tullaan nostamaan suunnitelmavalmiutta. Laitaatsalmen syväväylän yleissuunnitelma valmistui ja se hyväksyttiin 2011. Tie- ja ratasuunnitelmien laatiminen syväväylän ylittävistä valtatiestä ja radasta käynnistyi maaliskuussa 2012. Valtatiellä 13 on valmistunut tiesuunnitelma välille Hallitie-Syvälahdentie, Kangasniemi. Suunnitelman toteuttaminen parantaa liikenneturvallisuutta ja elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksia mm. Lapaskankaan liittymässä (Kangasniemen kirkonkylän liittymä). Tiesuunnittelu Vekarasalmen ja Hätinvirran lossien korvaamiseksi silloilla on käynnissä EU-rahoitteisilla hankkeilla. Suunnitelmat valmistunevat vuoden 2012 aikana, jolloin toteuttaminen voisi alkaa aikaisintaan 2013. Kohteet ovat Liikennepoliittisen selonteon mukaisia silloittamiskohteita, joilla saadaan säästöjä pitkällä aikavälillä.

Savon radan junayhteydet Helsingistä paranivat, kun uusi aamujunayhteys aloitti liikennöinnin kesäkuun alussa 2012. Yhteyden aiheuttamien aikataulumuutoksien myötä Mäntyharju menetti työ- ja opiskeluliikennettä palvelleen junayhteyden. Savon radan nopeuttamiseksi kaikki tasoristeykset välillä Mikkeli – Haukivuori saadaan todennäköisesti poistetuksi syksyn 2012 aikana. Nopeuttamisen edellytyksenä on tarvittavien turvalaite- ja sähköratamuutostöiden toteuttaminen. Lisäksi suunnitteilla on Partaharjun tasoristeyksen poistaminen Pieksämäen pohjoispuolella. Tavoitteena on, että Partaharjun tasoristeys saadaan poistetuksi Pieksämäki – Kuopio perusparannustöiden yhteydessä. Savonlinna-Pieksämäki henkilöliikenteen aloittamisesta on käyty alustavia neuvotteluja VR:n kanssa. Neuvotteluja ja liikenteen toteuttamistavan suunnittelua jatketaan.

Parikka-Syvöron rajanylityspaikan kehittämiseksi on käyty neuvotteluja ja tehty edunvalvontatyötä. Venäjän kehitetään parhaillaan raja-asemalle johtavaa Ihala-Ravio tieyhteyttä ENPI-rahoituksella. Lisäksi Venäjällä parannetaan tieyhteyttä Pietarin ja Sortavalan välillä. Suomen puolella rajanylityspaikan ja VT 6:n yhdistävä yhteys on mitoitettu välittämään 2 300 ajoneuvoa ja 0,5 miljoonaa rajanylitystä vuodessa. Tavoitteena olisi saada pilottihanke vuonna 2014 alkavaa ENI-ohjelmaan Parikkala-Syvöron kehittämisestä pysyväksi kansainväliseksi rajanylityspaikaksi.

Osana kansallista haja-asutusalueiden laajakaistahanketta Pertunmaan pilottihankkeen runkoverkko valmistui joulukuussa 2011 ja asiakkaat kytkettiin palvelun piiriin vuodenvaihteen molem-

min puolin. Verkon rakentaminen Hirvensalmen kunnan alueella käynnistyi ennakkomarkkinoinnin jälkeen kesällä 2012. Muiden kuntien alueella hankkeet eivät ole käynnistyneet, koska teleoperaattori eivät ole tehneet tarjouksia hankkeiden toteuttamisesta.

Vedenhankinnan varmistamiseksi perustetuissa hankkeissa Savonlinnan ja Mikkelin seuduilla on tehty pohjavesitutkimuksia. Hankkeet ja tutkimukset jatkuvat suunnitelmien mukaisesti vuonna 2013. Uusien vedenottamoiden ja johtolinjojen rakennustyöt ajoittunevat vuosille 2014-2016. Valamo-Karvio -siirtoviemäri ja yhdysvesijohto -hankkeen yleissuunnitelma on valmistunut ja Heinäveden kunta toteuttaa rakentamisen vaiheittain. Geologian tutkimuskeskuksen Etelä-Savon kiviaineshuollon turvaamishanke on käynnissä ja se valmistuu vuoden 2013 lopulla. Etelä-Savon ELY-keskus on julkaissut Heinäveden reitin valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen maisemanhoidon esisuunnitelma, jonka pohjalta on tarkoitus laatia reitin arvokkaimmille kohteille yksityiskohtaisemmat maisemanhoitosuunnitelmat. Heinäveden kirkonkylän yksityiskohtainen maisemanhoitosuunnitelma valmistuu 2012.

3. Maakuntaohjelman toteuttaminen 2013-2014

3.1 Menestyvä yritystoiminta

TOIMINTALINJAN PAINOPISTEET 2011-2014:

Yritysten toimintaedellytysten ja kilpailukyvyn vahvistaminen

- vahvistetaan verkostoja ja yhteistyötä
- varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus
- vahvistetaan liiketoimintaosaamista

Yritysten kasvun ja kehityksen edistäminen

- panostetaan kasvuyrityksiin
- tuetaan kilpailuetua ja tuotekehitystä (TKI)
- edistetään vientiä ja etabloitumista Venäjälle ja muuta kansainvälistymistä
- tuetaan sukupolvenvaihdoksia

Toimialojen kehittäminen ja uuden yritystoiminnan luominen

- panostetaan ekotehokkuuteen
- kehitetään palveluliiketoimintaa
- kehitetään maakunnan avaintuotantoaloja
 - ◆ matkailu
 - ◆ metsä- ja puutuoteteollisuus
 - ◆ metalli- ja muu teknologiateollisuus
 - ◆ metsä- ja maatalouselinkeinot

TOIMINTALINJAN KESKEISET TOIMENPITEET 2013-2014:

- käynnistetään yhteistyössä sidosryhmien kanssa kasvu- ja kansainvälistymis-valmennusta asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. *Vastuutahot: ESA ELY.*
- vahvistetaan käyttäjälähtöistä innovaatiotoimintaa oppilaitosten ja yritysten yhteistyönä. *Vastuutahot: ESA ELY, maakuntaliitto, kehittämissyhtiöt, oppilaitokset ja kauppakamari.*
- hyödynnetään energia- ja ekotehokkuus -teemaa (mm. EcoStart-palvelu) yritysten toimintaympäristön kehittämisessä. *Vastuutahot: ESA ELY ja maakuntaliitto.*
- laaditaan suunnitelma maakunnan kansainvälisen toiminnan painopisteistä. *Vastuutahot: maakuntaliitto, ESA ELY, kehittämissyhtiöt, oppilaitokset ja kauppakamari.*
- kehitetään palveluja, yhteismarkkinointia ja matkailutarjontaa kärkituotteiden ja -kohteiden ympärille. *Vastuutahot: maakuntaliitto ja kehittämissyhtiöt.*
- valmistellaan Metsähallituksen ja Savonlinnan maakuntamuseon yhteistyön vahvistamista Saimaan luonto- ja kulttuurikeskukseksi Riihisaareen. *Vastuutahot: maakuntaliitto, Savonlinnan kaupunki, Metsähallitus ja maakuntamuseo.*
- edistetään valtakunnallisten, toimialojen kehittämissuunnitelmien, kuten metsäalan strategisen ohjelman (MSO) ja TRIOplus-ohjelman, toteuttamista alueella. *Vastuutahot: Pohjois- ja Etelä-Savon maakuntaliitot, ELY:t ja kehittämissyhtiöt.*
- jatketaan Itä-Suomen bioenergiaohjelman toteuttamista ja konkretisointia toimenpiteiksi. Tavoitteena löytää toimenpiteitä seuraavalla EU-ohjelma kaudella toteutettavaksi. *Vastuutahot: maakuntaliitot ja ELY -keskukset.*

- kehitetään metsäenergian hyödyntämistä ja logistiikkaa, hajautettua energiantuotantoa sekä uusia metsäbiomassaan pohjautuvaa polttoainetuotantoa. *Vastuutahot: ESA ELY, maakuntaliitto, LUT Savo ja kehittämissyhtiöt.*
- edistetään korkealaatuisen puun kasvatusta ja saatavuutta maakunnan mekaanisen metsäteollisuuden tarpeisiin. *Vastuutaho: Metsäkeskus.*
- kehitetään maakunnan metsien omistusrakennetta ja metsien hyödyntämistä edistämällä sukupolvenvaihdoksia ja yhteismetsien perustamista. *Vastuutaho: Metsäkeskus.*
- hyödynnetään ajantasaistettua metsävaratietoa, asiakastietoa ja sähköisiä asiointimahdollisuuksia mm. metsänomistajien aktivoinnissa, energiapuun hankinnassa sekä metsätoimijoiden palveluiden tarjonnassa. *Vastuutaho: Metsäkeskus.*
- valmistaudutaan metsälain tulevien muutosten mukanaan tuomiin mahdollisuuksiin ja haasteisiin. *Vastuutaho: Metsäkeskus.*

3.2 Uudistuneet ja erikoistuneet osaamisrakenteet

TOIMINTALINJAN PAINOPISTEET 2011-2014:

Tehokas ja monipuolinen toisen asteen koulutuskokonaisuus

- vahvistetaan lukion ja ammatillisen koulutuksen yhteistyötä
- kootaan ammatillista koulutusta, selkiinnytetään työnjakoa ja erikoistutaan sekä syvennetään yhteistyötä
- rakennetaan optimaalista lukioverkkoa huolehtien saavutettavuudesta
- kytketään toisen asteen koulutus osaksi maakunnan tki-rakenteita

Kilpailukykyinen korkeakoulutarjonta

- tuetaan korkeakoulujen toimintaedellytyksiä
- monipuolistetaan ammattikorkeakoulujen koulutustarjontaa ja edistetään erikoistumista
- sitoutetaan yliopistoja pitkäjänteiseen läsnäoloon maakunnassa
- edistetään ja vahvistetaan korkeakoulujen keskinäisen yhteistyötä
- rakennetaan kansainvälisiä verkostoja koulutuksessa ja tki-toiminnoissa

Vakiintuneet ja toimivat tutkimus- ja kehitys- ja innovaatorakenteet

- huolehditaan kilpailukykyisestä tki-ympäristöstä
- kootaan voimavaroja maakunnan strategisilla avainaloilla
- kytketään innovaatorakenteet tukemaan yritysten kilpailukykyä

TOIMINTALINJAN KESKEISET TOIMENPITEET 2013-2014:

- opiskelumahdollisuuksia parannetaan edistämällä toisen asteen koulutuksen järjestäjien yhteistyötä opintotarjonnan monipuolistamiseksi hyödyntämällä mm. 2016 –ennakointiprosessista saatuja tietoja. *Vastuutahot: maakuntaliitto, ESA ELY, kunnat ja koulutuksen järjestäjät.*
- edistetään koulutuksen järjestäjien keskinäistä verkostoitumista ja kansainvälisen koulutusviennin tuotteistamista. *Vastuutahot: maakuntaliitto, ESA ELY ja koulutuksen järjestäjät.*
- kehitetään ammatillisissa oppilaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa toimintamallia opiskelun kytkemisestä kiinteästi työelämään. *Vastuutahot: ESA ELY, maakunnan ammattiopistot, ammattikorkeakoulu ja järjestöt.*
- luodaan entistä toimivammat rakenteet yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tki-yhteistyölle sekä kytketään ammatillisten oppilaitosten osaaminen ja olemassa oleva toimintaympäristö tehokkaammin osaksi maakunnan tki-rakenteita. *Vastuutahot: maakuntaliitto, ESA ELY, ammattikorkeakoulu, yliopistot ja maakunnan ammattiopistot.*

- turvataan Savonlinnan OKL:n jatkuvuus mm. panostamalla professuurien, tki-toiminnan ja tki-infrastruktuurin rahoitukseen. *Vastuutahot: ESA ELY, maakuntaliitto, Savonlinnan kaupunki ja Itä-Suomen yliopisto.*
- vahvistetaan elektroniikkateollisuuden toimintaympäristöä Savonlinnassa. *Vastuutahot: ESA ELY ja Savonlinnan kaupunki.*
- panostetaan Cleantech –liiketoiminnan kasvattamiseen ja Cleantech –toimijoiden yhteistyöhön. *Vastuutahot: ESA ELY, maakuntaliitto, kehittämissyhtiöt ja kauppakamari.*
- vahvistetaan Etelä-Savon asemaa valtakunnallisena luomuosaamisen keskittymänä. Edistetään luomuinstituutin perustamista ja sen sijoittumista Etelä-Savoon. *Vastuutahot: maakuntaliitto, ESA ELY, Mikkelin kaupunki, HY/Ruralia, MTT ja ammattikorkeakoulu.*
- vahvistetaan Etelä-Savon keskeistä asemaa sisävesien elinkeinokalataloudessa. *Vastuutahot: ESA ELY, RKTL ja ProAgria.*
- käynnistetään digitaalisten aineistojen tutkimuksen professuuri Mikkeliin. *Vastuutahot: maakuntaliitto, Mikkelin kaupunki, Helsingin yliopisto, kansalliskirjasto ja Mikkelin ammattikorkeakoulu.*
- edistetään Memory Campuksen toteutumista osana Digitalmikkeliä. Campukselle on tarkoitus sijoittaa Kansalliskirjaston toiminnot, Arkistolaitoksen uusi keskusarkisto, Kansalliskirjaston varastokirjasto, kuntien ja yritysten arkistohotellit ja alan muuta yritystoimintaa. Lisäksi Puolustusvoimiin perustettava palvelukeskus toisi synergiaetuja maavoimien esikunnan ja digitaalisten palvelujen keskittymän kanssa. Kokonaisuus valmistunee 2017. *Vastuutahot: ESA ELY, maakuntaliitto, Elka, kansalliskirjasto, ammattikorkeakoulu ja Digitalmikkeli -klusteri.*

3.3 Laadukkaat hyvinvointipalvelut

TOIMINTALINJAN PAINOPISTEET 2011-2014:

Ennakoiva terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- tuetaan yksilön omaa vastuuta hyvinvoinnin ylläpidossa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistamalla
- vahvistetaan työterveyshuollon sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon asemaa osana kokonaisyhyvinvoinnin tukemista
- edistetään kansalaisjärjestöjen toimintaa ja kansalaisten osallisuutta
- tuodaan liikunta ja kulttuuri osaksi arjen elämää
- perustetaan pysyvän hyvinvoinnin kehittämisrakenne

Lapsiperheiden ja nuorten hyvinvointia tukevat palvelut

- lisääntään Etelä-Savon vetovoimaisuutta koulutuspaikkakuntana
- vahvistetaan nuorten osallisuutta ja syrjäytymisen ehkäisyä
- laaditaan lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmat kaikkiin kuntiin (seuduille)
- edistetään lapsiperheiden uusien palveluinnovaatioiden syntymistä
- luodaan lasten harrastustoimintaan kattava palveluverkko estämään syrjäytymistä

Teknologian hyödyntäminen hyvinvointipalvelujen saavutettavuudessa ja tuotannossa

- hyödynnetään palvelutuotantoa tehostavaa teknologiaa
- kehitetään palvelujen saavutettavuutta parantavaa teknologiaa
- hyödynnetään yhteisöllisyyttä lisäävää teknologiaa
- kehitetään sähköisen asioinnin palveluja (asiakkaat, palveluhenkilöstö)
- hyödynnetään uutta teknologiaa turvallisuuden lisääjänä

Palvelutuotannon monipuolistaminen

- julkisen ja yksityisen palvelutuotannon kumppanuudet (private public)
- lisätään hyvinvointiyrittäjyyttä
- tuetaan hyvinvointiyrittäjien vahvistamista ja kasvuedellytyksiä

Toimivat ja tehokkaat kunta- ja palvelurakenteet

- uudistetaan kuntarakennetta
- järjestetään palvelut työssäkäynti- ja asiointialueilla
- varmistetaan ammattitaitoisen työvoiman saatavuus

TOIMINTALINJAN KESKEISET TOIMENPITEET 2013-2014:

- osallistutaan lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman toimeenpanoon. Vahvistetaan nuorten arjenhallintaa, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä yhdenvertaisuutta. *Vastuutahot: POS ELY, kunnat ja järjestöt.*
- tuetaan erityisesti nuorten ja lasten urheilu- ja kulttuuriharrastusten toimintaedellytyksiä ja seuratoiminnan monipuolistumista. *Vastuutahot: POS ELY ja Esli.*
- kehitetään hyvinvoinnin kumppanuustyöskentelyä tavoitteena edistää palvelujen saatavuutta sekä hyvinvoinnin ehkäisevän ja ennakkoivan työotteen vahvistamista. *Vastuutahot: ELYt, kunnat ja alueen oppilaitokset.*
- käynnistetään Etelä-Savon terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohjelman toimeenpano. *Vastuutahot: maakuntaliitto, ELYt, kunnat, järjestöt ja alueen oppilaitokset.*
- hyödynnetään kansallisen Kaste-ohjelmaa hyvinvointialan palvelujen kehittämisessä. Toteutus alkaa 2012 vuoden lopulla. *Vastuutahot: kunnat ja sairaanhoitopiirit.*
- toimeenpannaan nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi käynnistetyt ohjelmat (mm. työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö, koulutus- ja nuorisotakuu). *Vastuutahot: ELYt, kunnat ja oppilaitokset.*
- varmistetaan tiedon ja kulttuurin tasavertainen saatavuus erilaisilla alueilla sekä eri ikä- ja väestöryhmissä kehittämällä kirjastopalveluihin uudenlaisia toiminta- ja palvelumalleja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Haja-asutusalueilla ko. palvelujen tuotantoon kehitetään monipalvelukeskuksia ja liikkuvia palveluja, mm. monipalveluautoja. *Vastuutahot: POS ELY ja kunnat.*
- tuotetaan kunnallisia palveluja yksityisen yrityksen kumppanina ja perustetaan yhteisyrityksiä. *Vastuutahot: ES ELY ja kunnat.*

3.4 Hyvä saavutettavuus ja vetovoima

TOIMINTALINJAN PAINOPISTEET 2011-2014:

Kilpailukykyisen asuin-, työ- ja vapaa-ajan ympäristön kehittäminen

- toteutetaan Saimaan (Itä-Suomen) alueen skenaariotarkastelu ja kehityskuvatyo
- kehitetään kaupunkiseutujen ja kuntien strategisen maankäytön suunnittelua
- uudistetaan keskustoja ja kehitetään tonttipalvelua
- kehitetään asuinympäristöjä

Hyvän saavutettavuuden ja toimivan liikennejärjestelmän kehittäminen

- kehitetään maakunnan pääväyliä ja ulkoisia liikenneyhteyksiä
- kehitetään maakunnan liikennejärjestelmää sekä sisäisiä liikenneyhteyksiä
- kehitetään tietoliikenneyhteydet ajanmukaisiksi ja kilpailukykyisiksi

Matkailun, kulttuurin ja vapaa-ajan asutuksen toimintaympäristön kehittäminen sekä ympäristöhoito

- kehitetään matkailun, kulttuurin ja vapaa-ajan asutuksen toimintaympäristöjä
- hyödynnetään kestävästi vetovoimaista luonnon- ja kulttuuriympäristöä

Ympäristö- ja sijaintiedun hyödyntäminen

- rakennetaan ja markkinoidaan yhteistä Saimaan maakunta -brändiä
- suunnitellaan, kehitetään ja toteutetaan maakunnallista markkinointiviestintää

TOIMINTALINJAN KESKEISET TOIMENPITEET 2013-2014:

- solmitaan liikennejärjestelmä aiesopimukset Mikkelin ja Savonlinnan kaupunkiseuduille liikennejärjestelmäsuunnitelman pohjalta ja mahdollisuuksien mukaan tehdään seudulliset MAL-aiesopimukset aluerakennemalli- ja LJS-tyon pohjalta. *Vastuutahot: kunnat, POS ELY ja maakuntaliitto.*
- käynnistetään Pohjois-Savon ja Etelä-Savon yhteisen ilmastostrategian ja toimenpideohjelman toteuttaminen. *Vastuutahot: Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntaliitot sekä ELYt.*
- jatketaan Itä-Suomen liikennestrategian jalkauttamista ja toteuttamista sekä käynnistetään toimintasuunnitelmassa vuodelle 2013 ajoitetut hankkeet. *Vastuutahot: maakuntaliitot ja ELYt.*
- edistetään edunvalvonnalla Mikkelin kohdan parantamistöiden aloittamista mahdollisimman pian sekä parannustöiden jatkumista välillä Mikkeli-Juva suunnitellussa aikataulussa. *Vastuutahot: Liikennevirasto, POS ELY, maakuntaliitto ja kauppakamari.*
- edistetään edunvalvonnalla Savonlinnan keskustan liikennejärjestelyhankkeen toteuttamista keskeytyksittä. *Vastuutahot: Liikennevirasto, POS ELY, maakuntaliitto ja kauppakamari.*
- edistetään edunvalvonnalla Vekarasalmen ja Hätinvirran lossien korvaavien siltojen rakentamisen aloittamista suunnitellussa aikataulussa. *Vastuutahot: Liikennevirasto, POS ELY, maakuntaliitto ja kauppakamari.*
- toteutetaan nopeudennoston edellyttämät työt Savonradalla väleillä Hirola-Kalvitsa ja Otava-Mikkeli (Koivahaisen tasoristeys). *Vastuutahot: Liikennevirasto (ja Mikkelin kaupunki).*
- edistetään yhteisliippujärjestelmän käyttöön ottoa seudullisessa juna- ja bussiliikenteessä. *Vastuutahot: Liikennevirasto ja VR.*
- turvataan Savonlinnan lentoliikenteen jatkuminen edistämällä edunvalvonnalla julkisen palvelun veloitteen mukaisen tuen kasvattamista nykyisestä. *Vastuutahot: Liikennevirasto, maakuntaliitto ja Savonlinnan seutu.*
- pyritään aktiivisesti vaikuttamaan valtakunnalliseen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvatyöhön sekä erityisesti edistämään Helsinki-Pietari tulevaisuuden ratayhteyden linjaamista Kouvolan kautta. *Vastuutahot: maakunnan liitot ja Itä-Suomen liikennestrategiaryhmä.*
- esitetään henkilöliikenteen käynnistämistä Pieksämäki-Savonlinna -rataosuudella Liikenneviraston ostopalveluohjelmasta. *Vastuutahot: NI-neuvottelukunta ja maakuntaliitto.*
- edistetään edunvalvonnalla Parikkalan rajanylityspaikan muodostamista kansainväliseksi rajanylityspaikaksi. *Vastuutahot: maakuntaliitot.*
- jatketaan Laajakaista kaikille -hankkeessa kilpailutusten ja hankkeiden valmistelua voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Teleoperaattoreiden vähäisen kiinnostuksen takia hankkeessa on korostettava vaihtoehtoisia toteutustapoja verkkojen rakentamiseksi. Mikäli maakunnallinen hankeohjelma toteutuu kokonaisuudessaan kaikkien kuntien osalta Etelä-Savoon, tarvitaan valtion rahoitusta n. 8 M€ ja EU-rahoitusta maaseutuohjelmasta n. 12 M€. *Vastuutahot: maakuntaliitto, Viestintävirasto, ES ELY ja operaattorit.*
- edistetään ja vahvistetaan metsähallituksen toimintoja Savonlinnassa. *Vastuutahot: Metsähallitus, maakuntaliitto ja Savonlinnan kaupunki.*

- lisään maakunnan tunnettuutta koulutuksen, tutkimuksen, tapahtumatarjonnan, palvelujen ja asumisen osa-alueilla. *Vastuutahot: maakuntaliitto, kunnat, oppilaitokset, kehittämissyhtiöt ja elinkeinoelämä.*
- jatketaan Savonlinnan ja Mikkelin vedenhankinnan varmistamiseen liittyviä pohjavesiselvityksiä ja käynnistetään rakennustyöt. *Vastuutahot ESA ELY, Mikkelin vesilaitos ja Savonlinnan Vesi.*
- jatketaan Heinäveden reitin kansallismaiseman maisemanhoidon suunnitelmien laatimista ja käynnistetään toimenpiteet suunnitelmien edistymisen mukaan. *Vastuutahot: ESA ELY, Liikennevirasto/vesiväylät, Museovirasto ja kunnat.*
- parannetaan Etelä-Savon kulttuuriympäristön tietokantoja. *Vastuutahot: ESA ELY ja maakuntaliitto.*

3.5 Erityisohjelmat

SITOMATON MAAKUNNAN KEHITTÄMISRAHA

Maakunnan kehittämisrahalla rahoitetaan sellaisia hankkeita, jotka ovat maakuntastrategian ja maakuntaohjelman mukaisia, mutta eivät sisällöltään tai muutoin ensisijaisesti sovi rahoitettavaksi EU:n rakennerahasto-ohjelmista tai jotka ovat luonteeltaan pienekköjä esiselvitys-, suunnittelu- tai käynnistyshankkeita. Sitomaton maakunnan kehittämisraha toimii siis erinomaisena toiminnan käynnistäjänä ja se on alueiden omaehtoisen kehittämisen joustava ja ketterä väline.

Vuodelle 2012 Etelä-Savon maakuntaliitto sai sitomatonta maakunnan kehittämisrahaa 255 000 euroa, joka on vain 70 prosenttia vuodelle 2011 myönnetystä kehittämisrahasta. Koko maata koskeva valtioneuvoston esitys vuodelle 2013 on edelleen 36 % pienempi kuin jo merkittävästi alentunut vuoden 2012 määräraha. Tästä määrärahasta ison osan tullee ottamaan työ- ja elinkeinoministeriö. Etelä-Savon maakunta ei hyväksy suunniteltuja sitomattoman maakunnan kehittämisrahan leikkauksia.

OSAAMISKESKUSOHJELMA (OSKE)

Alueiden kehittämislain mukaista Osaamiskeskusohjelmaa toteuttaa koko maassa kolmetoista osaamisklusteria ja 21 osaamiskeskusta. Osaamiskeskusten tavoitteena on hyödyntää ja välittää huippuosaamista klustereissa sekä lisätä yritysten, tutkimuksen ja koulutuksen sekä muiden kehittäjätahojen yhteistyötä alueilla. Mikkelin seudun materiaaliteknikan osaamiskeskus on mukana Nanoteknologian osaamisklusterissa sekä Uusiutuva metsäteollisuus -klusterissa erityisalanaan muovikomposiitit ja ohutkalvopinnoitteet. Savonlinnan seudun osaamiskeskus on mukana Matkailun ja elämystuotannon klusteriverkostossa erityisalanaan matkailun sähköisen liiketoiminnan osaaminen. Savonlinna-Varkaus -akselilla metsäteollisuusosaajien koordinoiman kuidut-energia-elinkaari -teeman kehittämistoimenpiteitä toteutetaan Uusiutuva metsäteollisuus -klusterissa Kaakkois-Suomen osaamiskeskusten yhtenä erityisosaamisalana.

Osana maakunnan kehittämisrahaa maakunta tukee osaamiskeskuksia vuonna 2012 300 000 eurolla, josta osaamiskeskusohjelmaraahan lisäksi sitomatonta maakunnan kehittämisrahaa on 10 prosenttia. valtioneuvoston esityksessä vuodelle 2013 osaamiskeskusohjelman perusrahoitusta leikataan noin 9 prosenttia. Samaan aikaan valtion budjetin säästötoimet kohdentuvat vielä voimakkaammin sitomattomaan maakunnan kehittämisrahaan, josta maakuntaliitto on vuosittain lisäresursoinut osaamiskeskuksia. Jatkossa tätä osaamiskeskusten lisärahoitusmahdollisuutta joudutaan tarkastelemaan pienentyntä rahoituskehystä vasten. Osaamiskeskuksia vahvistetaan Etelä-Savossa myös eri viranomaisten rahoittamilla kehittämishankkeilla. Osaamiskeskustoiminta tukee hyvin maakuntaohjelman 2011-2014 keskeistä tavoitetta vahvistaa maakunnan tki-rakenteita.

KAUPUNKIPOLITIIKAN TOIMENPIDEOHJELMAN ALUEELLINEN MERKITYS

Mikkeli on laatimassa kaupunkisopimusta yhdessä Kajaanin ja Kokkolan kanssa teemalla "Vihreämänn teollisuuden ratkaisut". Kajaanin, Kokkolan ja Mikkelin kaupunkien yhteisenä tavoitteena on tässä kehitysohjelmassa yhdistää resurssinsa ja kaupunkien alueilla olevan osaamisen ja yritykset laajemman vaikuttavuuden aikaansaamiseksi. Keskeiset sopimukseen sisältyvät kehittämisen teemat ovat materiaali- ja energiatehokkuus, tuottavuuden parantaminen, ympäristöhaittojen minimointi, innovaatiotoiminta, uusi yrittäjyys ja aluekehitys, joka pitää sisällään Mikkelin osalta teollisuusalueen elinkaariarviointia (LCA), smart region, Smart City konseptit elinkaarimallien toteuttajina, kaupungin vetovoimaisuutta, osaamisen kehittämistä ja investoinnit alueelle.

Savonlinna on esittänyt kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmälle Savonlinnan liittymistä osaksi seutu-kaupunkiverkostoa. Yhteistyöryhmälle on esitelty alueen kasvuyrittäjyyttä ja vientiteollisuutta sekä vastattu kysymyksiin siitä, millaisista valtiovallan kehittämissimpulsseista olisi hyötyä alueen yritysten kasvulle. Esityksen mukaan vienti- ja kasvuyrityksille tärkeiden koulutus- ja innovaatioympäristöjen ja kumppanuuksien kehittäminen seutukaupungeissa antaa kasvualustaa uusille menestystarinoille, joka ei ole riippuvainen yrityksen maantieteellisestä sijainnista. Esimerkiksi Savonlinnassa on merkittävää uusiutuvan metsäteollisuuden, elektroniikan sekä matkailun erikoistunutta – kapean kärjen – alansa kansainvälistä huippuosaamista.

Nämä kaupunkien valinnat ovat maakunnan strategian ja maakuntaohjelman painotusten mukaisia ja rahoitus näiden teemojen toimenpiteisiin on tullut pääosin alueviranomaisten hankerahoituksena. Hallitusohjelman kaupunkipolitiikassa haettu valtion ja kaupunkien uudenlainen kumppanuus ja neuvottelumenettelyyn pohjautuvaa yhteistyötä ei tuo lisäarvoa nykyiseen aluekehittämisen rahoitusjärjestelmään. Nykyisellä rahoitusjärjestelmällä on pitkäjänteisesti tuettu em. asioiden kehittämistä. Maakunnan strategiat laaditaan jo nyt laajassa yhteistyössä pohjautuen seutujen vahvuuksiin ja strategisiin valintoihin.

EU:N RAKENNERAHASTO-OHJELMAT

Ohjelmakaudella 2007–2013 Etelä-Savossa toteutetaan kahta alueellinen kilpailukyky ja työllisyys-tavoitteen mukaista rakennerahasto-ohjelmaa: Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) Itä-Suomen toimenpideohjelmaa ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) toimenpideohjelman Itä-Suomen suuralueosiota. ESR-toimenpideohjelman Itä-Suomen suuralueosio on osa valtakunnallista Manner-Suomen ESR-ohjelmaa, jonka mukaisia teemoja toteutetaan Etelä-Savossa soveltuvin osin. Maakunnan kilpailukykyyn lisäämiseksi EAKR -toimenpiteitä kohdistetaan ensisijaisesti yritystoimintaan, yritysten toimintaympäristöön ja osaamisen rakenteisiin, kun taas ESR -toimenpiteet kohdistuvat ensisijassa työllisyyteen ja osaamiseen. Näiden kahden rakennerahasto-ohjelman maakunnallista toteutusta linjaa ja yhteen sovittaa maakunnan yhteistyöryhmä.

Ohjelmakauden lähestyessä loppuaan on keskeistä huolehtia siitä, että ohjelmavarat saadaan täysimääräisesti hyödynnettyä maakunnassa. Vuosi 2013 on ohjelmakauden viimeinen vuosi, mutta hankkeiden toteutusaikaa on pidennetty vuoden 2014 loppuun saakka. Molempien rakennerahasto-ohjelmien rahoituskehyksiin ovat voimakkaasti vaikuttaneet valtion vastinrahan leikkaukset, joita valtion budjetissa on tehty vuonna 2012 sekä 2013. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että leikattu valtion rahoitusosuus tulee kattaa kuntarahalla. Se on kuitenkin erittäin vaikeaa ohjelman viimeisinä vuosina, jolloin rahoitus on jo lähes kokonaisuudessaan varattu hankkeille niillä toimintalinjoilla, joiden hankkeisiin kuntarahoitusta voidaan kerryttää. Vuoden 2013 osalta leikkaukset ovat Itä-Suomen tasolla EAKR-ohjelmassa 7,6 miljoonaa euroa ja ESR-ohjelmassa 2,9 miljoonaa euroa.

Vuosi 2013 tulee olemaan rakennerahasto-ohjelmissa erittäin kiireinen. Ohjelmakausi 2007 – 2013 on lopullaan ja vuonna 2014 alkavan ohjelmakauden valmistelu on loppusuoralla. Tulevalle 2014– 2020 ohjelmakaudella Suomeen laaditaan yksi rakennerahasto-ohjelma, joka sisältää sekä EAKR että ESR toimet. Ohjelma tulee muodostumaan kahdesta alueosion Itä- ja Pohjois-Suomesta ja Etelä- ja Länsi-Suomesta. Rakennerahasto-ohjelman viimeistely ajoittuu alkuvuoteen 2013, jolloin myös ohjelmarahoituksen määrä varmistuu.

ENPI-OHJELMA

Rajan ylittävää yhteistyötä Euroopan unionin ulkorajoilla ja siten myös Suomen ja Venäjän välillä toteutetaan ohjelmakaudella 2007–2013 Euroopan naapuruus- ja kumppanuusinstrumentista (European Neighbourhood and Partnership Instrument, ENPI). Kaakkois-Suomi – Venäjä ENPI CBC – ohjelma on yksi kolmesta Suomen ja Venäjän rajalla toteutettavasta ohjelmasta. Ohjelma-alueeseen kuuluvat Suomen puolella Etelä-Karjala, Etelä-Savo ja Kymenlaakso sekä Venäjän puolella Pietarin kaupunki ja Leningradin alue. Rajoittuvina alueina ohjelmaan voivat osallistua myös Uusimaa, Päijät-Häme ja Pohjois-Savo sekä Karjalan tasavalta.

Ohjelmakaudella 2007–2013 ohjelmarahoitusta on ollut yhteensä 72 M€, joka on kokonaisuudessaan sidottu hankkeisiin. Uusia hakukierroksia ei ole enää tulossa. Uudella ohjelmakaudella 2014–2020 toteutetaan ENI-ohjelmaa eli European Neighbourhood Instrumentia. Sen lopullinen rahoituskehys on vielä avoin, mutta alustavien tietojen mukaan se tulisi olemaan hieman nykyistä ENPI-ohjelmaa suurempi.

MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMA JA ELINKEINOKALATALOUDEN TOIMINTA-OHJELMA

EU:n 2007 – 2013 ohjelmakokonaisuuteen sisältyy myös Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007 – 2013, jota toteutetaan Etelä-Savossa oman alueellisen kehittämissuunnitelman pohjalta. Loppuohjelmakaudella rahoituksen kohdentamisessa otetaan huomioon kesällä 2012 valmistuneen Etelä-Savon maaseudun kehittämisen toimenpideohjelman 2012 – 2020 toimenpide-ehdotukset, kuten maataloustuotannon tuotannonaloittainen tehostaminen, elintarvikkeiden luomu- ja lähituotetuksen hyödyntäminen maaseudun matkailuyritysten kehittämisessä ja investoinneissa sekä muun maaseutualueiden yritystoiminnan monipuolistaminen ja niiden laajentamiseen tähtäävät toimet.

Metsäalan kehittämishankkeissa edistetään mm. metsäenergian käytön lisäämistä, metsätilojen sukupolvenvaihdoksi sekä metsätalousyrittämiseen liittyvää osaamista. Metsäalan kehittämistoimenpiteet yhteen sovitetaan Etelä-Savon alueellisen metsäohjelman kanssa. Ympäristöön liittyvissä kehittämishankkeissa vähennetään maatalouden aiheuttamaa vesistökuormitusta. Toimenpiteet kohdistetaan vesienhoitosuunnitelmien painopistealueilla sijaiseville kotieläintiloille. Elinolosuhteita parannetaan rahoittamalla mm. laajakaistojen rakentamista sekä muita harvaan asutun maaseudun infrastruktuuria parantavia pienehköjä investointeja ja kehittämistä. Laajakaistarakentamisen vauhdittamiseksi haja-asutusalueilla odotetaan jatkossa uusien tekniikoiden käyttöönottoa sekä rakentamiseen liittyvän rahoituksen ja hallinnon yksinkertaistamista.

Suomen elinkeinokalatalouden toimintaohjelmaa 2007–2013 toteuttaa alueellinen Leader-toimintaryhmä, Itä-Suomen kalatalousryhmä. Se toimii neljän maakunnan alueella ja kaikki kalatalousryhmää koskevat rahoituspäätökset tehdään Etelä-Savon ELY-keskuksessa. Ohjelmakauden loppuajan rahoitus painottuu kalatalouden alkutuotantoon, koska jalostuksen rahoituskiintiö on jo lähes käytetty. Kehittämisohjelmat ja toimintaryhmien ohjelmarahoitus antavat merkittäviä resursseja maaseudun ja kalatalouden kehittämiseen.

4. Esitys neuvoteltavista Itä-Suomen yhteishankkeista

Monet maakuntamme kannalta tärkeät asiat koskettavat koko Itä-Suomea. Esimerkkeinä yhteisistä edunvalvonnan asioista voidaan tuoda mm. yhteiset liikenneväylät, yhteistyö Venäjän suuntaan ja Järvi-Suomen matkailun kehittäminen. Tulevina vuosina toimiminen EU:n aluepolitiikan Itä-Suomen kannalta myönteisten ratkaisujen hyväksi tapahtuu yhteistyössä. Koulutusorganisaatiot ovat jo ottaneet ratkaisevia askeleita maakuntaa laajemman toiminnan suuntaan (Itä-Suomen yliopisto, ammattikorkeakoulujen yhteistyö). Kehittämishanketoiminta tapahtuu yhä enemmän kansainvälisissä verkostoissa, joissa on oltava taitoa ja halua toimia.

Työ- ja elinkeinoministeriö on ohjeistanut, että yhteistoiminta-alueiden tulee esittää yhteiset neuvottelukysymykset 1–2 teemasta, jotka sisältävät laajoja kehittämishankkeita ja jotka koskevat useampaa kuin yhtä maakuntaa ja joiden toteuttaminen edellyttää myös keskushallinnon toimenpiteitä. Yhteishankkeiden tulee olla aiheeltaan riittävän painavia ja alueiden tulee olla yksimielisiä niiden tärkeydestä. Tällaiset hankkeet käsitellään aluehallintoviranomaisten tuloskeskustelujen jälkeen omana neuvotteluprosessinaan niin, että ne voidaan ottaa huomioon valtion talousarvion ja kehysbudjetin valmistelussa. Liikenneinvestointeja ei tule sisällyttää yhteishankkeisiin, vaan ne käsitellään erikseen liikennepoliittisen selonteon laadinnan yhteydessä. Aluehallintoviranomaisten toimivaltaan kuuluvista hankkeista ei ole tarpeen neuvotella keskushallinnon kanssa. Yhteistoiminta-alueen maakunnat esittävät neuvottelukysymykseksi Venäjä-teemaa, joka pitää sisällään seuraavan esityksen:

NIIRALAN JA PARIKKALAN RAJANYLITYSPAIKKOJEN KEHITTÄMINEN

(Liikenneministeriö, Liikennevirasto, Sisäasiainministeriö, rajavartiolaitos, Suomen tulli ja Senaatti-kiinteistöt)

Pohjois-Karjalassa Niiralan kansainvälisellä rajanylityspaikalla ylitettiin vuonna 2010 ensimmäistä kertaa miljoonan matkustajan raja. Vuonna 2011 ylittäjiä oli jo 1,3 miljoonaa ja määrä kasvaa edelleen. Ympäri vuorokauden auki olevan Niiralan rajanylityspaikan kautta kulkee maantie- ja rautatieliikenne Suomesta Sortavalaan ja Petroskoihin sekä muualle Karjalan tasavaltaan ja Venäjälle. Nykyistä rajanylityspaikkaa aikanaan suunniteltaessa rajanylityspaikalla ajateltiin tehtävän noin 150 000 tarkastusta vuodessa. Niiralan kansainvälisen rajanylityspaikan liikennemäärät ovat saavuttaneet sellaisen tason, että nykyiset rakenteet eivät kaikkina aikoina mahdollista rajanylityskenteen sujuvuutta parhaalla mahdollisella tavalla. Mahdollinen EU:n ja Venäjän välinen viisumivapaussopimus lisää varovasti arvioiden nykyisen liikennemäärän jopa kaksinkertaiseksi. Kasuvat matkustajamäärät vaativat kansainvälisten rajanylityspaikkojen kehittämistä. Niirala tarvitsee pikimmiten investointeja sekä ylityspaikan logistiikkaan että sinne johtavan tien parantamiseen. Lisäksi rajavartioston ja Tullin toimitilat vaativat investointeja, ja henkilöresurssit on taattava sujuvan rajanylityskenteen turvaamiseksi. Tavaraliikenteen lisäämiseksi Niirala-Värtsilä kansainvälisen rajanylityspaikan erikoistumisaloihin tulisi lisätä konttikuljetukset. Tämä olisi mahdollista laajentamalla Suomen ja Venäjän rautatiekuljetuksista solmitun sopimuksen liitettä.

Etelä-Karjalassa sijaitseva Parikkala-Syväoron rajanylityspaikka on tällä hetkellä tilapäinen rajanylityspaikka, jota käytetään pääasiassa puukuljetuksiin Venäjältä Suomeen. Vaikka se ei sijaitsekaan yhteistoiminta-alueella, sillä on merkitystä erityisesti Etelä-Savon kannalta. Viime vuonna noin 13 000 henkeä ylitti rajan Parikkala-Syväoron rajanylityspaikalta. Sekä Venäjän että Suomen valtioiden intresseissä on kehittää rajanylityspaikan infrastruktuuria (tiet ja rakennukset), jotta sille voitaisiin antaa lähitulevaisuudessa kansainvälisen rajanylityspaikan pysyvä status. Tämä voisi tapahtua vuonna 2017, mikäli maiden väliset sopimukset on saatu muutettua ja infrastruk-

tuuria parannettua. Venäjän sitoutuminen rajanylityspaikan kehittämiseen näkyy mm. siinä, että Karjalan tasavalta on jättänyt kaksi ENPI-LSP-hakemusta Lahdenpohjasta rajalle suuntautuvan tien korjaamiseksi. Kyseisen tien kunnostus on edellytys rajanylityspaikan kehittämiseen. Suomen puolella Parikkalan rajanylityspaikan rakennuskanta on vanhaa: mm. parakki on siirretty aikoinaan Niiralasta eikä sitä ole sen jälkeen kunnostettu kasvaneita matkustaja- ja ajoneuvomääriä vastaavaksi. Rajalle johtava tie on kohtuullisen hyvässä kunnossa, mutta tarvitaan lisää rekka-kaistoja ja -parkkeja. Lisäksi rajavartioston ja Tullin henkilöresurssit on taattava sujuvan rajanylitysliikenteen turvaamiseksi

MUISSA PROSESSEISSA EDISTETTÄVÄ ITÄSUOMALAINEN YHTEISTYÖ

Liikennehankkeet

Itä-Suomen maakunnat muistuttavat, että maakunnat ovat tehneet yhteisen esityksen liikennehankkeista liikennepoliittista selontekoa varten. Tiesuunnitelmien järjestyksestä on sovittu ja se on seuraavanlainen:

- valtatie 5 parantaminen välillä Mikkeli–Juva, 100 M€
- valtatie 23 parantaminen välillä Varkaus–Viinijärvi, 30 €
- valtatie 5 parantaminen välillä Leppävirta–Kuopio, 80 M€.

Muut esitykset liikennepoliittiseen selontekoon ovat:

- Elinkeinoelämän kannalta tärkeiden vähäliikenteisten teiden parantaminen.
- Karjalan radan perusparantaminen nopean henkilöliikenteen tasolle välillä Luumäki–Kitee.
- Savon radan perusparantaminen välillä Kouvola–Kajaani.

Aloituspaikkojen mitoitus

Itä-Suomen maakunnat ovat omissa esityksissään Koulutustarve 2016 –prosessissa noudattaneet OKM:n kriteereitä (ykköskriteerinä työvoimatarve ja kakkoskriteerinä ikäluokkakehitys), ja ovat pitäneet niitä aloituspaikkamitoituksen pohjana leikatun aloittajien määrää 4–7 prosenttia, kaikkiaan 611 aloittajalla. Itäsuomaisten maakuntien yhteinen huoli on, että aloituspaikkamitoituksen yhteensovitusvaiheessa Itä-Suomesta vielä siirretään aloituspaikkoja pääkaupunkiseudun tarpeisiin. Mikäli OKM esittää lisäleikkauksia Itä-suomen aloituspaikkoihin, koulutus ei riitä vastaamaan Itä-Suomen työvoimatarpeisiin, eikä hallitusohjelmassa esitetty koulutustakuu toteudu Itä-Suomessa.

MAAKUNTAOAJELMAN TOTEUTTAMISSUUNITELMA, RAHOITUS 2013-2014

ELY -keskusten määrärahat, milj. €.

Täytetään soveltuvilta osin. Tarkkuus 1 000 euroa esim. 1,234 milj.€.

Maakunta: Etelä-Savo

Hallinnonala	Momentin	Momentin nimi	Lähtötaso	Esitys	Esitys
OKM	29.80.34	Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin	1,359	0,000	0,000
OKM	29.90.50	Veikkauksen ja raha-arpaisten voittovarain ja liikuntakasvatuksen edistämiseen	1,070	0,300	0,300
MMM	30.40.20	- Maatalouden investointiavustukset (Makera)	1,743	1,600	1,400
MMM	30.40.51	Kalakannan hoitovelvoitteet	0,022	0,022	0,022
MMM	30.40.52	Kalatalouden edistäminen	0,340	0,340	0,330
MMM	30.40.77	Tenjojen kalastuslupamaksut ja viehekalastusmaksut	0,195	0,195	0,200
MMM	30.50.20	Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet	0,100	0,100	0,100
MMM	30.50.31	Vesivarojen käytön ja hoidon menot	0,160	0,275	0,275
LVM	31.10.20	Perusväylänpito (pelkästään tienpidon osuus)	24,000	23,400	27,400
LVM	31.10.50	- Parikkala-Syvänonon rajanylityspaikan infrastruktuurin suunnittelu ja kehittäminen		0,400	0,400
LVM	31.10.76	Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen	1,200	0,800	1,700
LVM	31.30.63	Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset	0,900	0,800	0,800
		Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen	4,200	4,100	4,800
		- alueellisen ja paikallisen liikenteen osto, hintavelvoitteet ja kehittäminen	2,600	2,500	3,200
		- lentoliikenteen palvelujen osto	1,600	1,600	1,600
		- matkustajaliikenteen aloittaminen Savonlinna-Pieksämäki välisellä radalla *	0,450	0,900	0,900
TEM	32.30.44	Alueellinen kuljetustuki	0,300	0,300	0,300
TEM	32.30.45	Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden valmistelu	0,099	0,200	0,200
TEM	32.30.51	Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet	16,000	16,000	16,000
TEM	32.30.64	Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin	0,150	0,150	0,150
TEM	32.60.40	Energiatuki	0,800	0,800	0,800
YM	35.10.21	Eräät luonnonsuojelun menot	0,050	0,100	0,100
YM	35.10.22	Eräät ympäristötehtävät ja palveluhankinnat	0,150	0,315	0,160
YM	35.10.61	Ympäristönsuojelun edistäminen	0,395	0,370	0,620
YM	35.10.63	Luonnonsuojelun hankinta- ja korvausmenot	2,500	4,000	4,000
YM	35.20.64	Avustukset rakennusperinnön hoitoon	0,065	0,150	0,150
		RAHOITUS YHTEENSÄ	61,876	62,116	69,720
		Valtion rahoitus yhteensä	56,298	55,747	61,914
		Kuntien rahoitus (arvio)	2,184	2,644	3,856
		Julkinen rahoitus yhteensä	58,482	58,391	65,770
		Yksityinen rahoitus (arvio)	3,395	3,725	3,950

* edellyttää lisärahoitusta raideliikenteen ostoliikenteeseen

5. Rahoitustaulukot

MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISSUUNITELMA, RAHOITUS 2013-2014

Muut maakuntaohjelman toteuttamisen kannalta keskeiset määrärahat, milj.€.*
Tarkkuus 1 000 euroa esim. 1,234 milj.€.

Maakunta: Etelä-Savo

Hallinnonala	Momentin numero	Momentin nimi	Lähtötaso 2012	Esitys 2013	Esitys 2014
OKM	29.10.34	Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin	0,682	0,000	4,350
OKM	29.40.02	Arkistolaitoksen toimintamenot - <i>Mikkelin keskusarkiston uudisrakennuksen vuokrasopimusta koskeva menojen lisäys</i>		0,250	0,250
OKM	29.80.75	Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito - <i>Olavinlinnan kunnostus</i>	0,700	0,700	0,700
MMM	30.20.47	Elintarvikeketjun kehittäminen - <i>Suomen Luomuinstituutin toiminnan käynnistäminen</i>	0,200	0,200	0,200
MMM	30.40.52	Sopimuspallo- ja vesialueen omistajille saamaannorpan suojelemiseksi	0,360	0,360	0,360
MMM	30.40.62	Elinkeinopoliittikan markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (norpansuojelusta aiheutuvat korvaukset ammattikalastajille)			
LVM	31.10.41	Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon	0,350	0,350	0,350
LVM	31.10.78	Eräät väylähankkeet	3,026	38,765	35,000
LVM	31.10.78	- vt 14 Savonlinna 2. vaihe	3,026	23,765	
LVM	31.10.78	- vt 14 Savonlinna 3. vaihe		5,000	10,000
LVM	31.10.78	- vt 5 Mikkelin-Juva		5,000	15,000
LVM	31.10.79	- vt 5 Huruus-Hietanen		5,000	
LVM	31.10.78	- vt 23 Varkaus-Viinijärvi			10,000
LVM	31.40.50	Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen	0,000	0,400	0,800
TEM	32.50.43	Maakunnan kehittämistä - OSKE	0,525	0,520	0,270
		- Ohjelmiin sitomaton	0,270	0,250	
			0,255	0,270	0,270
		Valtion rahoitus yhteensä	5,643	41,345	42,080
		Kuntien rahoitus (arvio)	2,407	1,836	6,191
		Julkisen rahoitus yhteensä	8,050	43,181	48,271
		Yksityinen rahoitus (arvio)	0,000	0,215	0,431
		RAHOITUS YHTEENSÄ	8,050	43,396	48,702

MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISSUUNITELMA, RAHOITUS 2013-2014

Muut maakuntaohjelman toteuttamisen kannalta keskeiset määrärahat, milj.€.*
Tarkkuus 1 000 euroa esim. 1,234 milj.€.

Maakunta: Etelä-Savo

Hallinnonala	Momentin numero	Momentin nimi	Lähtötaso 2012	Esitys 2013	Esitys 2014
OKM	29.10.34	Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin	0,682	0,000	4,350
OKM	29.40.02	Arkistolaitoksen toimintamenot			
		- <i>Mikkelin keskusarkiston uudisrakennuksen vuokrasopimusta koskeva menojen lisäys</i>		0,250	0,250
OKM	29.80.75	Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito			
		- <i>Olavinlinnan kunnostus</i>	0,700	0,700	0,700
MMM	30.20.47	Elintarvikekeijuun kehittäminen			
		- <i>Suomen Luomuinstituutin toiminnan käynnistäminen</i>	0,200	0,200	0,200
MMM	30.40.52	Sopimuspaikkiot vesialueen omistajille saamaannorpan suojelemiseksi	0,360	0,360	0,360
MMM	30.40.62	Elinkeinopoliittikan markkinoinnin ja rakennepoliittikan edistäminen (norpansuojelusta aiheutuvat korvaukset ammatikalastajille)			
LVM	31.10.41	Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon	0,350	0,350	0,350
LVM	31.10.78	Eräät väylähankkeet	3,026	38,765	35,000
LVM	31.10.78	- vt 14 Savonlinna 2. vaihe	3,026	23,765	
LVM	31.10.78	- vt 14 Savonlinna 3. vaihe		5,000	10,000
LVM	31.10.78	- vt 5 Mikkelin-Juva		5,000	15,000
LVM	31.10.79	- vt 5 Hurus-Hietanen		5,000	
LVM	31.10.78	- vt 23 Varkaus-Viinijärvi			10,000
LVM	31.40.50	Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen	0,000	0,400	0,800
TEM	32.50.43	Maakunnan kehittämistä	0,525	0,520	0,270
		- OSKE	0,270	0,250	
		- Ohjelmiin sitomaton	0,255	0,270	0,270
		Valtion rahoitus yhteensä	5,643	41,345	42,080
		Kuntien rahoitus (arvio)	2,407	1,836	6,191
		Julkisen rahoitus yhteensä	8,050	43,181	48,271
		Yksityinen rahoitus (arvio)	0,000	0,215	0,431
		RAHOITUS YHTEENSÄ	8,050	43,396	48,702